

tíðindablaðið

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Útgevur: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Hundadagar í fyra ár

EINA FERÐ høvdu grannar okkara fyri vestan ein kong teir róptu Jørundur hundadagakongur. Hetta var undir Napolionskrignum ella fyrst í 19. öld.

JØRUNDUR var kongur á Íslandi frá 23. juli tá hundadagarnir byrja og fram til 23. august tá hundadagarnir enda. Hann hevði hvørki hengi, handalag ella skil fyri at stjórna einum landi. Hann var skemtari burtur av. Ráða- og atgerðarloysi ráddi í stuttu stjórnartíð hansara og Jørundur kongur slerdi alt upp í glens.

SEINNI HAVA íslendingar skrivað bók um Jørund hundadagakong og út frá hesi bók er skemtileikur gjørdur. Hesin er sjálvandi framferdur á Íslandi fleiri ferðir og nú so mong ættarlið aftaná hava íslendingar stuttileika sær óført yvir hundadagakongin. Leikurin er eisini framferdur her heima hjá okkum. Tað var fyri umleið 10 árum síðani at føroyingar høvdu møguleika fyri at siggja skemtileikin »Jørundur hundadagakongur«.

TÁ ÍSLENDINGAR vitjaðu við skemtileikinum »Jørundur hundadagakongur« var tað ongin sum droymdi um, at vit føroyingar bert fá ár seinni skuldu fáa politiskar hundadagar í samfull fyra ár og høvdu vit havt minsta ánlisi um hetta, høvdu vit neyvan stuttileika okkum yvir íslenska skemtileikin sum vit tá gjørdur. Vit høvdu heldur hugt við tungum og álvarsomum eygnabrá.

HJÁ OKKUM sjálvum valdar nú politiskt ráða- og atgerðarloysi fjórða árið á ráða. Leiðarin av tí politisku samgonguni roynir at arga onkran politiskan mótstøðumann og onkran samgongumann av og á. Roynir annars at spæla skemtari og slær alt upp í glens eins og Jørundur hundadagakongur á sinni. Um somu tíð er uttanlandsskuldin nærur trýfald. Almennu útreiðslurnar eru tvífoldaðar og sambært samgongumenn er figgjarpolitikkurin dottin á gólvið har hann nú liggur í sori.

oddagrein

STØRSTU MÁLINI, sum politiska leiðslan hevur tikist við, er at seta partamenn í almenn störv. Ein sambandsmann til deildarleiddara við ein skúla. Ein fólkafloksmann sum leiðara við ein studentaskúla. Og partamaðurin hjá Hilmari og Ásbirna, ið ikki fekk tyrluna, sum sína privatu ogn, slapp nú eisini uppi part. Hann slapp at vera leiðari av tyrluflúgviningi hjá strandferðsluni. Hvat verður tað næsta? Hóast allar møguligar ósemjur um alt møguligt, so eru hundadagapolitikkararnir samdir um eitt, og tað er, at tíððveldis- og javnaðarmenn skulu ikki setast í almenn störv.

SAMSTUNDIS hava vit ongan fiskivinnupolitikk. Fiskastovarnir verða troyttir í so stóran mun at vandi er fyri týning. Stórt tal av útlendskum trolarum er á grunnunum (og hetta reypar lögmaður av). Hesir útlendingar sleppa at veiða við snørdum trolposum og at nýta meskar í posunum heilt niður í 100 mm. Hóast stórar nægdir av laks eru í føroyskum sjógvi sleppa okkara egnu fiskimenn ikki at veiða meira enn 625 tons um árið. Heldur ikki sleppa okkara fiskimenn eins og aðrir at luttaka í rækjuævintýrum við Svalbard.

OG SOLEIÐIS kundu vit hildið á. Vit kundu tikið eitt øki fyri og annað eftir. Vit finna ongan miðvisan politikk á nøkrum øki. Vit kunnu nevna vinnuliga øki. Tað búskaparliga øki. Sosiala ella mentunarliga øki. Vit finna einans ráða- og atgerðarloysi. Og mitt í øllum hesum ruðuleika heldur lögmaður sær at gamni. Hann argar politiskar mótstøðumenn og sínar egnu samgongumenn. Hann skemtar og slær alt upp í glens.

UM 100 ÁR er alt gloymt verður sagt. Hver veit um føroyingar ikki eina ferð fara vestur um hav at sýna íslendingum skemtileikin »politiskir hundadagar í fyra ár«? Men tey fyrstu nógvu árin verða vit ikki før fyri at flenna at hesum sjónleiki. Fyribils kunnu vit kortini fegnast um at teir politisku hundadagarnir eru farnir at halla.

Almennur iløgupolitikkur — Og hvat so?

Áfrm eigur at verða hildið at føra tann vinnupolitikk, sum er meginorsøkin til ta stóru vinnuligu framgongd, ið er grundarlagið undir okkara vælferðarsamfelagi dag.

Javnaðarflokkurin hevur stungið hesa kós út í

kortið, og er sostatt eisini størsti vinnuflokkur í Føroyum. Men javnaðarflokkurin náddi ikki at fylgja sínum iløgupolitikki upp, sum núverandi samgonga letur stýra tilvildarlaga.

Vit eiga beinanvegin at

gera okkum greitt, at um tað almenna ikki fylgjur sínum iløgum upp, so er vandi fyri, at teir sum dagliga umsita, nýta hetta sum eitt slag av sovipútu har »tað almenna má jú gjalda ella verða 100 fólk arbeiðsleys« mentalitet-

Um at klára seg sjálvnan

Tað var dapurt at hoyra samrøðu í útvarpinum: nú um dagarnar við landsstýrismannin í sosialum málum, og tá ein samstundis lesur brævið frá Javna og annars hoyrði teirra trupulleikar, tá er tað ikki bara at harmast, men ein má heldur siga at ein otast.

Ótast yvir at tey veruligu víðurskiptini hjá teimum brekaðu í Føroyum eru so út av lagi ring, so ring, at tey í dag í 1984 bert kunna sammetast við tey víðurskipti, sum vóru í 1920.

Og so tala hesir somu menn um at vera sjálvbjargnir, um sjálvir at ráða yvir teimum tilskotum, sum koma frá rikinum.

Víðurskiptini hjá teimum brekaðu eru idag út av lagi. Hvussu verða tey tá! Tað duga bert tey, sum hava onkran, sum kemur undir heitið at verða brekaður at siga frá. Sannleikin er tann, at bert tey, sum hava slik børn, vita frá at siga, hvørjar trupulleikar tey hava bert at fáa rætt sín. Og nú skulu tey harafturat sendast av landinum, verða úr eygðsjón av myndugleikinum, »Ude af øje ude af

sind« ja soleiðis kunna myndugleikarnar hugsa, men hvat við teimum avvarandi.

Í dag eru víðurskiptini verri enn í 1920. Tá eg sigi 1920, er tað tí min familja, hevur havt hesar trupulleikar, sum nú aftur verða bodnir okkara brekaðu. Ein mostur min, sum var spastikari, varð send til Danmarkar og var á heimi har í 14 ár.

Hon var á Ebberødgård og Gamle Mosehus, og har var hon í 14 ár, til ein sjúkrasystir, sum kendi víðurskiptini, segði frá, hvussu var, og mostur kom heim aftur. Tað vóru eingir økonomiskir midlar, men hjartalag, sum tað eisini er hjá hvørjum foreldrum, sum eiga børn, ið hava hesa hjálpi fyri neyðini. Setið tykkum í teirra stað.

Nú eru gingin mong ár, og ein trúði at hesi víðurskipti vóru komin í rætt lag, men sannleikin, at tað ber so væl til at verða so humanur so sosialur so leingi sum problemini eru uppá avstand.

Føroyingar lata bæði til eitt og annað, men hvat tað er jú ikki her hjá okkum sjálvum.

At støðan hjá teimum

brekaðu í 1984 skuldi verða so ring hevði eg ikki grunað, serliga tá ein dag og dagliga hoyrir um alt, sum verður framt her á landi. Ein tjóð, sum ikki er før fyri at taka sær av sínum veiku, er ikki før fyri at standa á egnum beinum.

Tað er væl so, at eingin stingur annað mans barn í barm, at ikki beinini stinga undan.

Tað tykist sum ráð er til alt annað her á landi, men har tað veruliga er brúk fyri at gera nakað, har ræður tagn.

Føroya Landsstýri, Føroya Løgting, kunna tala og lástast so sosial, so human sum tey vilja, men við hesari avgerð vísa tit týðuliga, at tað ber væl til at blása og hava mjøl í muninum.

Ti problemini eru ikki tykkara persónligu, tey eru uppá avstand.

Men hvat við teimum veiku og foreldrum teirra og annars avvarandi, tað eru jú tey, sum koma at liggja ímillum.

Politikarar! Hugsa tit um tey, hugsa tit í heila tikið!

Sverre Midjord

urin verður ráðandi.

Eisini verða tá, uttan iva, minni dugilgir stjórar sitandi í sessinum meðan meiri dugandi verða hildnir úti í myrkrinum.

Fyri mær at siggja, verða figgjarnevndin og lögtingspolitikkarar við lokalum áhugamállum at røkja hildnir sum eitt slag av gløðslum, tá ið umsóknir um veðhald, um stuðulán, og um rakstrarlán koma til viðgerðar.

Teir hava ongantið (nærum ongantið) nakra nágreiniligar rakstrarmetingar av virkjum, sum hava virkað í fleiri ár. Teir hava ongan sakkunnleika at byggja sínar avgerðir á.

Tað verður ongantið spurt, hvussu stjórin umsitur ta jättan hann fekk frá kommunu ella lögtingi seinast. Tað verða ongantið settar nakrar leiðbeinandi treytir við.

Hetta sær heldur ikki út til at hava týðning fyri politikarum. Tað snýr seg jú meira um atkvøðurnar og arbeiðsplássini meðan hin síðan ongantið verður viðgjørd.

Í dag er tað tverri tann »smarti lögfrøðingurin«, sum minst av øllum er inni

í rakstrarligum víðurskiptum, sum verður nýttur sum heftiplástur á sárið. Hann kemur við eini fyribilsloysn eftir lógarnar bókstavi, annað hvørt ár, meðan tann langsigtaða loysnin ongantið kemur á borðið.

Her kundi tað almenna ígjøgnum sín lokalt óhefta sakkunnleika eftir míni meting verið til ómetuliga hjálpi. Hesin kundi spart samfelagnum nógvan pening, um ahnn hevði eygnu eftir hvussu iløgur verða umsitnar, hvussu leiðslan virkaði, og sum kundi gjørt eitt upplýsandi arbeiði fyri figgjarnevndina.

Uttan at taka nakað frá nøkrum,ugu við ásanana, at nevndirnar á virkjum út á teimum smáu byggunum ikki eru samansettar av tiemum stórstu figgjarligu vismunnum.

Seinasta domi um hvussu dyggiliga tann konstitueraði figgjarnevndarformaðurin arbeiðir, er »farmaskipaskandalan«, sum aðrastaðni hevði verið gjølla viðgjørd, men sum her nærum ikki hevur verið nevnd burtursæð frá

einum greinastubba í fjúrtanda.

Figgjarnevndarformaðurin (Ivan Johannesen) hevði ikki fingið skjálprógvað partapeningin, ið farmaskipafelag stóð inni fyri, alt meðan eitt skipið fyri og annað eftir fer at bakkastokki.

So her er ongin vandi fyri ov dyggiliga stýring?

Skattgjalðarin, sum letur av sínum hartvunnu skattakrónum til virkir og skip, má fáa eitt ávist innlit í hvussu hansara peningur verður umsitin.

obs.

tjak og meningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvat hevur skrivað brøvin.